

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1895 kl. 12 midd.

Memorial, angående verkställd granskning af tulltaxan.

(1:a A.)

Sedan Riksdagen till pröfning och afgörande förehåft de delar af tulltaxan med dertill hörande underrättelser, som afhandlats i bevillningsutskottets betänkanden n:is 1 och 2, har utskottet företagit den jemlikt 40 § riksdagsordningen utskottet tillika åliggande granskning af de tullbevillningen rörande bestämmelser, beträffande hvilka någon framställning icke blifvit från kamrarne till utskottet hänvisad; och går utskottet härmed att framställa de förslag, till hvilka berörda granskning gifvit anledning.

I sammanhang dermed får utskottet jemväl afgifva yttrande angående ett inom Riksdagen väckt förslag om ändring i tullen å jäst, hvilket förslag utskottet, enligt hvad i betänkandet n:o 1 anförts, ansett böra förekomma till behandling först efter det, att spanmålstullarna blifvit bestämda. Med utlåtande rörande de väckta framställningarne om tullen å tobak och spritdrycker har deremot, i anseende till dessa framställningars samband med andra, ännu oafgjorda frågor, måst ytterligare anstå.

1:o.

Då *dextrin* fortfarande bör, såsom hittills, draga samma tull som *Dextrin*. stärkelse samt utskottet här nedan tillstyrker tullförhöjning för sist-
Bih. till Riksd. Prot. 1895. 5 saml. 1 Afd. 15 Häft. (N:o 16). 1

nämnda artikel till 20 öre per kg., föränlåtes utskottet jemväl att hemställa,

att tullsatsen för *dextrin* eller *dextringummi* måtte höjas till 20 öre per kg.

2:o.

Glas.

Utskottets uppmärksamhet har blifvit fäst derå, att gällande tulltaxas bestämmelser rörande tullen å *glas* leda till vissa oegentligheter, hvilket förhållande gifvit utskottet anledning att föreslå här nedan angifna ändringar i berörda bestämmelser.

Enligt taxerubriken n:o 171 skola bunkar, burkar, buteljer och flaskor med slipade kanter eller bottnar eller inslipade proppar men utan annan slipning, för att draga en tull af endast 10 öre per kg. jemväl sakna »målning eller annan dekorering». Samma inskränkande bestämmelse synes emellertid med skäl böra göras gällande äfven i afseende å ifrågavarande artiklar, då de äro helt och hållet oslipade. Målningen eller dekoreringen bör i ena såväl som i andra fallet göra varan hänförlig till glas, andra slag, ej specificerade.

Glasrör äro ej i gällande tulltaxa särskildt upptagna och måste följaktligen hänföras till glas, andra slag, ej specificerade. Lämpligare och riktigare synes emellertid vara, att dessa artiklar med hänsyn till sin användning åsättas samma tull som kemiska glas eller 10 öre per kg. och förty särskildt specificeras i rubriken n:o 171.

Fotografiska torrplåtar eller s. k. *emulsionsplåtar* (bestående af vanliga glasskifvor, på hvilkas ena sida blifvit utbreddt ett gelatinskikt, hvori förefinnas ytterst finfördelade ljuskänsliga silfversalter) tullbehandlas för närvarande, enligt särskilda, af generaltullstyrelsen meddelade beslut, såsom glas, fönster-, oslipade och ofolierade, och draga förty en tull af 7 öre per kg. Detta innebär emellertid en oegentlighet, enär glasets värde är obetydligt i förhållande till den färdiga varans; och då dertill kommer, att en fabrik för tillverkning af denna artikel inom landet uppstått, synes det lämpligt, att under artikeln *glas* en särskild högre tullsats stadgas för berörda varuslag. Denna tullsats synes utskottet lämpligen kunna bestämmas till 30 öre per kg., hvilket motsvarar ungefär 15 procent af värdet; börande naturligen med hänsyn till varans ömtåliga beskaffenhet bruttoförtullning ega rum.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att åt tulltaxans bestämmelser rörande artikeln
glas måtte gifvas följande förändrade lydelse:

»Glas:

bunkar, burkar, buteljer och flaskor, helt och
hållet oslipade och utan målning eller annan
dekorerings:

af mörkgrön eller

brun massa..... 1 kilogram 2 öre

af annan massa..... 1 kilogram 6 »

bunkar, burkar, buteljer
och flaskor, med slipade
kanter eller bottnar eller
inslipade proppar men
utan annan slipning
och utan målning eller
annan dekorerings, äf-
vensom kemiska glas,
glasrör, patentglas och
glastakpannor samt för
fartyg afsedda sidventil-
glas med eller utan
ramar.....

1 kilogram 10 »

optiska glas, lösa och oin-
fattade, samt emaljögon

— — fria.

fönster- och spegel-:

oslipade och ofolierade,
s. k. glasämnena der-
under inbegripna:

af t. o. m. $\frac{1}{2}$ qv.-m.

yta..... 1 kilogram 7 »

af större dimen-
sioner.....

1 kilogram 10 »

ofolierade, mattslipade
eller slipade och po-
lerade:

af t. o. m. $\frac{1}{2}$ qv.-m.

yta..... 1 kilogram 20 »

Glas:

fönster- och spegel-

ofolierade, mattslipade
eller slipade och po-
lerade:af större dimen-
sioner ..... 1 kilogram 30 öre

folierade:

af t. o. m. $1\frac{1}{2}$ qv.-m.

yta ..... 1 kilogram 30 »

af större dimensioner 1 kilogram 50 »

*fotografiska torrplåtar eller**s. k. emulsionsplåtar,**askars och pappers vigt**inbegripen* ..... 1 kilogram 30 »

andra slag, ej specific-

rade, karafiner och pres-

sade eller slipade flas-

kor derunder inbe-

gripna ..... 1 kilogram 60 »

Anm. Glasvaror, försedda med flätning eller annan be-
klädnad, som icke utgör varuemballage, tullbehandlas såsom
Glas, andra slag.»

3:o.

Gryn. Enär *gryn, andra slag*, i allmänhet tillverkas af stärkelse, är tull-
satsen därför bestämd lika med stärkelsetullen; och då utskottet här nedan
föreslagit en höjning af sistnämnda tull till 20 öre per kilogram, hem-
ställer utskottet jemväl,att tullsatsen för *gryn, andra slag*, måtte höjas
till 20 öre per kilogram.

4:o.

Hattar. För *hattar, andra slag*, »af annat ämne», försedda med foder, svettrem
eller band, stadgar gällande tulltaxa en tull af 75 öre per stycke, hvar-

emot då hatten icke har något af dessa tillbehör, tullsatsen utgör endast 50 öre. Nyssnämnda högre tullsats torde emellertid med skäl böra gälla äfven för hattar, försedda med snören eller liknande tillbehör, och hemställer utskottet för den skull,

att tulltaxans bestämmelser rörande *hattar* måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»*Hattar*:

fruntimmers-, med blommor, plymer eller spetsar monterade, alla slag.....	1 stycke	kr. 4:—
andra slag, färdiga eller halffärdiga:		
af hel- eller halvesiden, felbhattar inberäknade	1 stycke	» 2:—
af vaxduk; äfvensom oljade hattar eller s. k. sydvester.....	1 stycke	» —: 40
af annat ämne:		
försedda med foder, svettrem, band eller annat dylikt tillbehör	1 stycke	» —: 75
utan sådant tillbehör	1 stycke	» — 50

Ann. 1. Äro hattarne sammansatta af flera materialier, förtullas de såsom hattar af det ämne, hvaraf de hufvudsakligen bestå.

Ann. 2. S. k. filtstumpar, synbarligen ämnade till hattar, förtullas såsom hattar.»

5:o.

I en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 28, anför herr *P. Z. Larsson* följande: *Jäst.*

»För pressjäst, som består af ungefär 75 procent ren jäst och 25 procent potatismjöl, bestämmer gällande tulltaxa en tull af 20 öre för 1 kilogram. Efter afdrag härifrån af tullafgifterna för den vid pressjästens

tillverkning använda spanmål och potatismjöl, hvilka afgifter ökat inköpspriset här i landet af dessa ämnen, återstod dock såsom tullskydd för sjelfva tillverkningen omkring tio (10) öre per kilogram; men då spanmåls-tullen numera betydligt ökats och priset å inhemsk spanmål i samma mån stegrats, har detta skydd nästan försvunnit och saken ställer sig numera sålunda:

Tull å 100 kilogram pressjäst å 20 öre per kilogram	kr. 20: —
Tull å den för tillverkning af 75 kilogram ren jäst använda kvantitet omalen spanmål eller 487 kilogram efter 3 kronor 15 öre per 100 kilogram	kr. 15: 34
Tull å 25 kilogram potatismjöl å 17 öre per kilogram »	4: 25 kr. 19: 59
Återstår såsom tullskydd för tillverkningen endast	kr. 0: 41
för 100 kilogram pressjäst, eller knappt ett halft öre per kilogram.	

Jästfabrikanterna i Norge, som lemna en betydlig del af jästinförseln till Sverige, hafva med den tolkning, som hittills gifvits den s. k. mellanrikslagen, fått tullfritt införa sin vara och derigenom lyckats att här i Sverige nedtrycka jästpriset till den grad, att svenska jästindustrien derigenom lider en förlust, som betydligt öfverstiger 10 öre per kilogram såld jäst, hvarom närlagda, af Sveriges jästfabrikanter till kongl. kommerskollegium inlemnade skrifvelse lemnar närmare upplysning. Men äfven om tullfrihet för jäst från Norge skulle, på sätt i sagda skrifvelse yrkas, vid blifvande revision af mellanrikslagen upphöra, torde den svenska jästindustrien, sedan spanmålstullen nyligen blifvit höjd, icke numera hafva åsyftadt gagn af en dylik revision, ty då priset å inhemsk spanmål genom nämnda tullförhöjning blifvit betydligt ökad, kan den svenska jästindustrien, sedan tullskyddet för sjelfva tillverkningen sålunda bortfallit, icke vidare uthärda täflan med andra länder, der billigare spanmålspris och lägre spanmålstullar äro rådande. Såvida icke denna industri skall gå rent af under, måste den återfå samma skydd, den förut hade under de tullförhållanden, som voro rådande år 1894.

Tullafgifter för den spanmål och potatismjöl, som åtgår för tillverkning af 1 kilogram pressjäst, uppgår, såsom ofvan är nämndt, till...	19,59 öre.
Om dertill lägges samma tullskydd för tillverkningen, som jäst- industrien hittills åtnjutit, motsvarande för 1 kilogram press- jäst	10,00 »
vinnes en tull per kilogram pressjäst af	29,59 öre,
eller i rundt tal af 30 öre, hvarmed jästindustrien kan räddas.	

Då Sveriges jordbruk vunnit eftersträfvadt skydd genom att tullen å omalen spannmål blifvit höjd mer än $2\frac{1}{2}$ gånger, torde väl rättvisa och billighet bjuda, att Sveriges jästindustri, som är en betydlig afnämare af inhemsk spannmål, återfår sitt förut åtnjutna skydd och genom beviljande af en vida lägre höjning af tullen å sin tillverkning erhåller hjälp att bära den börda, som till jordbrukets gagn blifvit densamma pålagd.»

På grund häraf hemställer motionären, »att tullen å den i Tulltaxan af den 8 juni 1892 under n:o 248 upptagna artikeln: *”Jäst, alla slag”* måtte af Riksdagen höjas till 30 öre för ett kilogram.»

Pressjästtillverkningen inom landet representerade år 1880 ett tillverkningsvärde af 929,485 kr., nedgick derefter så, att tillverkningsvärdet år 1885 belöpte sig till endast 331,358 kr. men har sedermera åter stigit så, att tillverkningsvärdet uppgick år 1891 till 656,360 kr. och år 1892 till 1,488,349 kr. Sistnämnda summa motsvarar en tillverkningskvantitet af 2,005,785 kg., framställd vid tio särskilda fabriker, af hvilka åtta voro förenade med bränvinsbränneri.

In- och utförseln af jäst har, enligt den officiella statistiken, under de senaste fem åren, för hvilka uppgifter föreligga, omfattat:

	Införsel. Kg.	Utförsel. Kg.
år 1889	56,200	1,482
» 1890	138,026	2,251
» 1891	116,091	4,343
» 1892	107,212	1,908
» 1893	137,692	1,305

Af den jäst, som infördes år 1893, inkommo 49,513 kg. från Norge och 86,498 kg. från Danmark.

Förestående siffror synas utskottet ådagalägga, att den inhemska jästindustrien har att utstå en i hög grad tryckande konkurrens från våra grannländer. Förklaringsgrunden härtill ligger naturligen i olika produktionsvilkor. Omalen spannmål, som är det förnämsta råämnet vid jästtillverkningen, är nemligen i Danmark tullfri och drager i Norge endast en obetydlig inregistreringsafgift. Då nu spannmålstullen i Sverige innevarande år blifvit höjd till ett jemförelsevis högt belopp, är det äfven uppenbart, att den nuvarande tullsatsen för jäst, 20 öre per kg., icke längre kan anses tillfyllestgörande. Sant är visserligen, att så länge nuvarande mellanrikslag eger bestånd, en tullförhöjning för artikeln jäst icke inverkar

på införseln från Norge, då ju den norska jätten åtnjuter tullfrihet; men, såsom ofvan synes, är konkurrensen från Danmark ändå större än från Norge, vid hvilket förhållande och då jäst är en artikel, som erbjuder svårighet vid längre transport, tullförhöjningen äfven under nuvarande omständigheter torde blifva till väsentligt gagn för de svenska jästfabrikerna.

Beträffande den ifrågasatta tullförhöjningens storlek har utskottet, med beaktande af den omständighet, att den nuvarande tullsatsen tillkom under det, att spanmålstullen utgick med 2 kr. 50 öre per 100 kg., för sin del ansett, att en till 25 öre förhöjd tullsats bör kunna antagas bereda erforderligt skydd, hvadan utskottet hemställer,

att tullsatsen för *jäst, alla slag*, måtte höjas till 25 öre per kg.

6:o.

Kautschuk.

Under rubriken 275 upptager gällande tulltaxa åtskilliga bearbetningar af *kautschuk*, hvilka, på grund af deras betydelse för industrien, och enär de icke inom landet tillverkas, åtnjuta tullfrihet. Utskottets uppmärksamhet har blifvit fäst derå, att med afseende å nyssberörda förhållanden äfven *tråd* af *kautschuk* borde bland dessa bearbetningar upptagas; och hemställer utskottet med anledning deraf,

att den nuvarande tulltaxerubriken 275 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»*Kautschuk* eller *Gummi elasticum*, vulkaniserad eller icke, samt *Gutta percha*:

— — — — —
arbetad:

— — — — —
tråd, rör, slangar, buffers, maskinremmar och packningar, äfvensom knifskäft och ämnen dertill — — fria.»

7:o.

Kläder.

Beträffande artikeln *kläder, ej specificerade*, innehåller tulltaxan, bland annat, följande bestämmelser:

»klädespersedlar, af linne eller bomull, samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspersedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngått, gardiner med flera dylika, äfven då sådana klädes- och hushållspersedlar eller delar deraf äro med broderier försedda; förtullas med 50 procents förhöjning i den tull, som är bestämd för tyget, hvaraf klädes- eller hushållspersedeln hufvudsakligen består.

Ann. Utgöres sömnaden endast af fällning och kantning, utgår tullförhöjningen med blott 10 procent af den för tyget bestämda tull.»

Anförda bestämmelser hafva, enligt hvad utskottet inhemtat, i tillämpningen visat sig leda till åtskilliga inkonsequenser och oegentligheter i betraktande deraf, att *broderade arbeten, ej specificerade*, äro belagda med en tilläggstull af 100 procent till tygets tull. Sålunda har anmärkts, att en broderad remsa af linne- eller bomullsväfnad, afsedd att sönderklippas till fruntimmerskragar eller till garnering af fruntimmerspersedlar, drager 100 procents förhöjning, under det att de af sådana remsor förfärdigade persedlarne äro belagda med endast 50 procents förhöjning af väfnadens tull; att en till gardiner afsedd broderad väfnad af hvad ämne som helst drager en förhöjning af 100 procent, då deremot för helt och hållet färdig-sydda gardiner af samma broderade väfnad tullförhöjningen utgår med endast 50 procent af väfnadens tull o. s. v.

För ävägabringande af rättelse i anmärkta missförhållande synes det utskottet nödigt, att de färdiga persedlarne i hvarje fall, då de äro med broderier försedda, beläggas med en tilläggsafgift af 100 procent af tygets tull; och hemställer utskottet fördenskull,

att, i stället för hvad gällande tulltaxa stadgar rörande tullen å klädespersedlar af linne eller bomull och delar af sådana samt sydda hushållspersedlar, varda i tulltaxan intagna följande bestämmelser:

»*Kläder, ej specificerade:*

klädespersedlar af linne eller bomull, samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspersedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngått, gardiner med flera dylika:

försedda med broderier; förtullas med 100 procents förhöjning i den tull, som är bestämd för tyget, hvaraf klädes- eller hushållspersedeln hufvudsakligen består.

Kläder, ej specificerade:

klädespersedlar af linne eller bomull samt delar af sådana, äfvensom sydda hushållspersedlar, alla slag, såsom duktyg, handdukar, lakan, örngått, gardiner med flera dylika:

andra slag; förtullas med 50 procents förhöjning i tullen för tyget, hvaraf persedeln hufvudsakligen består.

Anm. Utgöres sömnaden endast af fällning och kantning, utgår tullförhöjningen med blott 10 procent af den för tyget bestämda tull.»

8:o.

Kreatur. Tullen å lefvande *svin* utgår ännu med samma belopp, som år 1888 åsattes, eller 15 öre per kg., oaktadt den samtidigt åsatta tullen å fläsk, andra slag, sedermera blifvit nedsatt till 10 öre per kg. Då det emellertid måste anses oegentligt, att tullen för sjelfva kreaturet, per vigtenhet räknadt, är högre än för fläsket, anser sig utskottet böra hemställa,

att tullen för *svinkreatur* måtte nedsättas till 10 öre per kg.

9:o.

Oljor. I afseende å flygtiga, vegetabiliska *oljor* stadgar tulltaxan, att »flaskornas» vikt vid förtullningen skall i varans inbegripas. Utskottet har uppmärksamgjorts derpå, att de till form och storlek mycket vexlande kärl, på hvilka denna vara inkommer, icke alltid äro hänförliga till hvad som i allmänhet förstås med flaskor; och då med afseende å detta förhållande en förändrad redaktion af stadgandet lärar inom tullverket anses önskvärd, hemställer utskottet,

att rubriken n:o 474 i gällande tulltaxa måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»*Oljor:*

flygtiga, vegetabiliska, ej specificerade, *kärlens* vikt inbegripen, 1 kilogram 2 kronor.»

10:o.

Sammansatta ställningar till *paraplyer* och *parasoller* äfvensom käppar, *Paraplyer och Parasoller.* synbarligen afsedda till paraplyer eller parasoller, draga, enligt rubriken n:o 492, i gällande tulltaxa en tull af 50 öre per kg.

På grund af de upplysningar, utskottet inhämtat angående förhållandet mellan tullen å färdiga paraplyer och parasoller samt tullen å delarne till dessa artiklar, har det synts utskottet, att nu ifrågavarande tullsats borde, i den mån sådant lämpligen kan ske, sänkas. Med afseende derå, att de särskilda delarne till ställningen, då de inkomma lösa, tullbehandlas såsom det ämne, arbetadt, hvaraf de bestå, torde tullsatsen för sammansatta ställningar icke kunna sättas lägre än för lackerade jernvaror, det vill säga 50 öre per kg.; men deremot torde det icke böra möta någon betänklighet att sänka tullen för lösa käppar till hälften af detta belopp. Utskottet anser sig förty böra hemställa,

att, i stället för den nuvarande tulltaxerubriken 492, följande bestämmelser måtte i taxan införas:

»*Paraplyer* och *Parasoller*:

delar deraf:

ställningar, sammansatta	1 kilogram 50 öre
käppar, synbarligen af-	
sedda till paraplyer	
eller parasoller.....	1 kilogram 25 öre.»

11:o.

Tullen å *pomeranser* — nu utgående med 20 öre per kilogram — *Pome-* eger visserligen föga betydelse, enär införseln är högst obetydlig; men då *ranser.* apelsiner och citroner äro belagda med en tull af endast 10 öre per kg., synes konsekvensen fordra, att äfven pomeranstullen sättes till sistnämnda belopp. Med afseende härå hemställer utskottet,

att tullen å *pomeranser* nedsattes till 10 öre per kg.

12:o.

Silke.

Under senaste tiden har konstgjordt silke, framställt af cellulosa och mycket likt vanligt silke, förts i marknaden, och antagligt är, att dylik vara kommer att vinna allt större användning. Vid sådant förhållande torde ock uttrycklig bestämmelse böra meddelas om tullbehandlingen af såväl konstgjordt silke som deraf helt eller delvis framställda artiklar. Hittills har denna artikel vid tullbehandlingen hänförs till »varor, i taxan ej specificerade»; men då densamma är ett surrogat för silke, torde den ock böra såsom silke tullbehandlas. Utskottet hemställer i sådant syfte,

att i tulltaxan måtte under rubrikerna för artikeln *silke* införas följande:

»*Ann.* Vid tullbehandling af konstgjordt silke och deraf helt eller delvis framställda artiklar skall nämnda vara anses såsom silke.»

13:o.

Stärkelse.

Då tillverkning af risstärkelse eger rum inom landet, lär billigheten fordra, att den förhöjda tullen å risgryn äfven föranleder höjning i tullen å *stärkelse*. Enligt utskottet meddelade upplysningar åtgå för framställning af 100 kg. risstärkelse 143 kg. risgryn, för hvilken råämneskvantitet tullen numera utgår med 9 kr. 30 öre. Då nu gällande tullsats för stärkelse, 17 öre per kg., år 1888 bestämdes, utgjorde tullen för nyssnämnda kvantitet risgryn 6 kr. 15 öre. Med bibehållande af det nuvarande skyddet för stärkelsefabrikationen — hvilket, enligt hvad nyss anförts, uppgår till 10 kr. 85 öre för 100 kg. och hvilket i det allra närmaste öfverensstämmer med det skydd, denna industri åtnjöt, medan ännu risgryn voro tullfria — bör alltså tullen å risstärkelse höjas till 20 öre per kg. För potatesstärkelse kunde visserligen någon tullförhöjning icke erfordras; men då det ur tullteknisk synpunkt möter svårighet att tillämpa olika tullsatser för olika slag af stärkelse, och då en förhöjd tull för potatesmjöl näppeligen lär inverka på priset å detta fabrikat, för hvilket råämnet finnes inom landet, torde, fortfarande såsom hittills, samma tull, som finnes nödig för risstärkelse, böra gälla äfven för öfriga slag af stärkelse. Utskottet hemställer fördenskull,

att tullsatsen för *stärkelse af hvete, potatoes eller andra vegetabiliska ämnen* måtte höjas till 20 öre per kg., vigten af askar och pappersomslag inberäknad.

14:o.

Ämnen af trä till infattning af borstar, s. k. borsträn, förtullas för närvarande såsom snickarearbeten och draga alltså, enligt rubriken n:o 631 i gällande tulltaxa, en tull af 30 öre per kg. Denna tullsats står onekligen i ett mindre väl afpassadt förhållande till varans värde, ity att densamma, enligt de pris- och vigtuppgifter, som meddelats utskottet beträffande ifrågavarande artikel, i vissa fall kan uppgå till mera än 175 procent af varuvärdet. Märkas bör tillika, att ifrågavarande artikel utgör ett halffabrikat äfven till sådana simplare borstar, som enligt tulltaxerubriken n:o 60 draga en tull af endast 15 öre per kg., och då tullen å halffabrikatet bör vara lägre än tullen å den färdiga varan, lärers tullsatsen för ifrågakomna varuslag äfven af detta skäl böra väsentligt nedsättas. Den nedsatta tullsatsen kan, enligt utskottets åsigt, lämpligen bestämmas till samma belopp, som är åsatt de med borsträn likartade tillverkningarne block, läster och träskor; och får utskottet alltså hemställa,

Trävaror.

att rubriken n:o 625 i gällande tulltaxa måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»*Trävaror:*

block och läster till skoarbeten, äfvensom träskor och ämnen till infattning af borstar, s. k. borsträn ..... 1 kilogram 10 öre.»

15:o.

Enligt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna beviljas vid utförsel från stapelstad af helsidenväfnad under vissa vilkor restitution af tullen för silket med 2 kr. per kg. Bland dessa vilkor förekommer, att minst 50 kg. skola på en gång utföras. Denna minimi-quantitet, som motsvarar ett värde af omkring 4,000 kr., kan naturligtvis endast undantagsvis förekomma till utförsel från vårt land och synes, på sätt äfven kommerskollegium och generaltullstyrelsen vid den ifrågavarande bestämmelsens tillkomst anmärkt i sitt den 25 oktober 1893 afgifna underdåniga utlåtande öfver Riksdagens beslut, skäligen böra nedsättas till 10 kg. Utskottet

Tulltaxe-underrättelserna.

anser äfven fog förefinnas för embetsverkens vid samma tillfälle uttalade åsigt, att, enär de svenska sidenfabrikernas export till andra länder än Norge hufvudsakligen omfattar med påknutna fransar försedda dukar, hvilka äro hänförliga icke till »väfnader» utan till »kläder», restitutionsrätten bör utsträckas äfven till dylika dukar; och hemställer utskottet, med afseende å hvad sålunda anförts,

att § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna måtte i här nedan intagna delar erhålla följande förändrade lydelse:

»Vid utförsel sjöledes från stapelstad af följande, utaf utländskt råämne inrikes tillverkade varor beviljas restitutionsvis af tullmedlen:

_____	_____
för 1 kg. helsidenväfnad eller dukar,	
uteslutande af silke, med eller utan	
fransar.....	2 kronor.
_____	_____

hvarvid för öfrigt iakttages:

- a) att af sidenväfnad och dukar af silke minst 10 kg. och af öfriga här upptagna varor minst 50 kg. af hvardera skola till export angifvas och på en gång afsändas; kommande dock _____.»

Stockholm den 22 april 1895.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

vid punkten 1:o): af herrar *J. Johansson* i Noraskog, friherre *von Schwerin*, *Collander*, *Fredholm*, *G. Jansson*, *S. M. Olsson*, *Bokström* och *Bromée*, som yttrat:

»Med åberopande af de skäl, som återfinnas i herr *Fredholms* reservation mot utskottets beslut att föreslå tullförhöjning för artikeln »Stärkelse», få vi hemställa,

att tullsatsen för *dextrin* eller *dextringummi* måtte bibehållas vid sitt nuvarande belopp 17 öre per kg.»

vid punkten 3:o): af herrar *J. Johansson* i Noraskog, friherre *von Schwerin*, *Collander*, *Fredholm*, *G. Jansson*, *S. M. Olsson*, *Bokström* och *Bromée*, hvilka anförte:

»Då bevillningsutskottet såsom skäl för den af utskottet föreslagna tullen å gryn från 17 till 20 öre per kg. anförte, »att gryn andra slag i allmänhet tillverkas af stärkelse», så bör detta rätteligen så förstås, att de gryn, hvarom här är fråga, nästan uteslutande utgöras af sagogryn, hvilka tillverkas af potatisstärkelse. Men då utskottet i fråga om tullen å stärkelse (sid. 13 i betänkandet) säger, att för potatisstärkelsen någon tullförhöjning visserligen icke är erforderlig, så borde också enligt utskottets mening deraf följa, att någon höjd tull å »gryn andra slag» icke är erforderlig.

En sådan uppfattning bör man så mycket hellre kunna omfatta, som nu gällande tullsats, 17 öre per kg., vid ett pris af 40 öre per kg. sagogryn utgör ett tullskydd, uppgående ända till 42 % af varans värde.

På grund häraf få vi hemställa,

att Riksdagen behagade, med afslag å hvad utskottet i punkt 3:o) af betänkandet föreslagit, bibehålla tullen å »gryn andra slag» vid sitt nuvarande belopp eller 17 öre per kilogram.»

vid punkten 5:o): af herr *Fredholm*, i hvars yrkande herrar *J. Johansson* i Noraskog, friherre *von Schwerin*, *Collander*, *G. Jansson*, *S. M. Olsson*, *Bokström* och *Bromée* instämt:

»Antalet pressjästfabriker, som i början på 1860-talet var fem, nedgick under åren 1869—78 till en, för att i slutet på 1880-talet åter uppgå till förstnämnda antal. För närvarande finnas 10 fabriker i gång, af hvilka 8 äro förenade med bränvinsbränneri. Af dessa senare tillverka fem uteslutande bränneri- eller skumjäst, under det de återstående äfven tillverka luftjäst, hvilken tillverkningsmetod hit infördes från Danmark i början på 1880-talet.

Den totala tillverkningskvantiteten, som under åren 1866—70 i årligt medeltal utgjorde omkring 400,000 kg., nedgick åren 1871—75 till ungefär 25,000 kg., antagligen på grund af den förhöjda beskattningen af det bränvin, som i förening med jästfabrikationen blef tillverkad. Den 26 juni 1871 blef nemligen medgifvet att under tiden 1 maj—1 oktober få bränna bränvin i förening med jästfabrikation mot vilkor, att för det sålunda tillverkade bränvinet erlades en förhöjd skatt af 25 öre per kanna utöfver tillverkningsskatten, som annars var 80 öre. Då importen af jäst i jembredd med den minskade tillverkningen under perioden 1871—75 ökades till ett årligt medeltal af omkring 155,000 kg., från att under åren 1866—70 hafva utgjort endast omkring 50,500 kg., föranledde detta framläggandet vid 1873 års riksdag af en motion om åsättandet af tull å pressjäst, motsvarande 14 öre pr kg. Denna framställning blef dock ej af Riksdagen bifallen, hvaremot den förhöjda bränvinsskatten afskaffades den 1 maj 1874.

Oaktadt den tullfrihet för pressjäst, som nu egde rum, utvecklade sig den inhemska tillverkningen mycket kraftigt, så att under de fem åren 1879—83 det årliga tillverkningsvärdet uppgick till omkring 560,000 kr., motsvarande en tillverkningskvantitet af mer än 700,000 kg. Samtidigt dermed steg utförseln till 162,700 kg. i årligt medeltal. under det att införseln ej uppgick till mer än 90,600 kg. På grund af dessa förhållanden fäste Riksdagen icke heller afseende på de framställningar om tullskydd, som gjordes vid 1878, 1880 och 1881 års riksdagar. Af samma anledning blef likaledes ej någon tull å pressjäst föreslagen af 1882 års tullkomité.

Från och med 1884 började dock utförseln att högst betydligt nedgå, och oaktadt tillverkningen åren 1886—90 ökades till i medeltal 1,156,000 kg. om året, för att år 1892 uppgå till mer än 2 millioner kg., har utförseln icke vunnit någon stegring. Enligt berättelsen öfver utrikes

handel utgjorde den år 1890 2,251 kg., 1891 4,343, 1892 1,908 och år 1893 allenast 1,305 kg. Man kan dock anse sig befogad att påstå, att dessa uppgifter äro väsentligen oriktiga, då enligt norska statistiken ensamt till detta land infördes från Sverige 35,420 kg. år 1890, 32,090 år 1891, 30,350 år 1892 samt 21,510 år 1893. Införseln till Sverige deremot, som 1876—80 ej uppgick till mer än 62,750 kg. om året, ökades 1881—85 till 100,300 kg., nedgick åren 1886—88 till 50,500 kg. för att nästföljande fem år 1889—93 åter stiga till ett årligt medeltal af 111,000 kg., och detta oakadt pressjäst sedan 1888 varit i åtnjutande af tullskydd. Sistnämnda år väcktes nemligen i riksdagen fyra motioner om tull å pressjäst med en föreslagen tullsats, gående från 14 till 25 öre pr kg. Bevillningsutskottet föreslog med anledning deraf en tull af 20 öre pr kg., men utan angifvande af något skäl, hvarför tullsatsen bestämdes just till denna siffra. Riksdagen godkände utan diskussion i någondera kammaren hvad utskottet föreslagit. Den sålunda fastställda tullsatsen ansåg 1891 års tullkomité böra höjas till 25 öre, men 1892 års Riksdag bibehöll den oförändrad vid sitt nuvarande belopp.

Då den förhöjning i tullen å spanmål, som detta år egt rum, kan synas motivera en höjning i tullen äfven å pressjäst, vill det vara angeläget att tillse, huru stort tullskydd den nu befintliga tullen å pressjäst bereder tillverkningen af denna vara. I pressjäst ingår ren jäst med 75 % och potatismjöl med 25 %. Vid pressjästtillverkningen lemnar 100 kg. spanmål 12 kg. ren jäst och 42 liter brännvin, om jästen utgöres af skumjäst, men 24 å 30 kg. och mer ren jäst samt 18 å 15 liter brännvin, om jästen utgöres af luftjäst. Då 100 kg. spanmål lemnar 60 liter brännvin, skulle sålunda i förra fallet till 12 kg. jäst åtgå 30 kg. spanmål och i senare fallet till 27 kg. jäst 72 kg. spanmål. I medeltal skulle alltså till 1 kg. ren jäst åtgå 2,6 kg. spanmål. Efter en tull af 3,7 öre pr kg. medför spanmålstullen en tullutgift vid pressjästberedningen af 9,6 öre pr 1 kg. jäst eller 7,2 öre för $\frac{3}{4}$ kg., som är den kvantitet ren jäst, hvilken ingår i ett kg. pressjäst. Då priset å potatismjöl knappast torde röna någon inverkan af den detta mjöl åsatta tull, torde man icke räkna för knappt, om man antager, att tullomkostnaderna för tillverkning af 1 kg. pressjäst uppgå till 8 öre. Med den pressjäst nu åsatta tullen af 20 öre pr kg. skulle alltså industriskyddet ensamt uppgå till 12 öre pr kg., som vid ett pris af 60 öre pr kg. pressjäst utgör 20 % af varans värde — ett industriskydd, hvilket, i betraktande af det, som kommer andra mera viktiga näringar till del, bör kunna anses vara fullt tillräckligt.

Om man med en tullförhöjning afser att stegra priset på den inhemska marknaden och man skulle lyckas i denna sin afsigt, så kommer

en tullförhöjning å pressjäst så länge mellanrikslagen består att bereda norrmännen ett ökad premium för export af deras tillverkning deraf hit till landet, och i betraktande af huru handeln med denna vara utvecklat sig mellan Sverige och Norge under senare åren är faran för den svenska tillverkningen af ett sådant ökad premium icke ringa. Enligt den svenska statistiken utfördes nemligen från Norge till Sverige af pressjäst år 1890 1,522 kg., år 1891 18,373 kg., år 1892 29,557 kg. och år 1893 49,513 kg.

Tullen å pressjäst är i Finland 9 öre, i Norge 10 öre, i Danmark 17 öre pr kg. I England, Belgien, Nederländerna och Italien är pressjäst vid införsel tullfri.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställes,

att Riksdagen behagade, med afslag å hvad bevillningsutskottet i punkt 5 af betänkandet föreslagit, bibehålla tullsatsen å pressjäst vid sitt nuvarande belopp, eller 20 öre pr kilogram.»

vid *punkten 7:o*): af herrar *Collander* och friherre *von Schwerin*, hvilka yttrat:

»Då vi ej kunnat biträda hvad utskottet föreslagit beträffande artikeln »Kläder, ej specificerade», enär genom detta förslag den nuvarande, ej längesedan åsatta tullen å de af linne och bomull tillverkade klädespersedlarne samt hushållspersedlar alla slag, såsom duktyg, lakan, örngått m. fl., skulle fördubblas, *om* de äro försedda med broderier, af än så enkel beskaffenhet, samt då dessa importerade varor till större delen ej äro hänförliga till lyxartiklar, utan utgöras af förnödenhetsvaror för den stora allmänheten, få vi hemställa,

att hvad utskottet i denna punkt föreslagit ej måtte af Riksdagen bifallas.»

vid *punkten 13:o*): af herr *Fredholm*, i hvars yrkande herrar *J. Johansson* i Noraskog, friherre *von Schwerin*, *Collander*, *G. Jansson*, *S. M. Olsson*, *Bokström* och *Bromée* instämt:

»Stärkelse tillverkades 1892 vid 40 fabriker, som tillsammans sysselsatte 183 arbetare. Tillverkningskvantiteten finnes ej angifven, men värdet af tillverkningen uppskattades till 463,478 kr. Införseln af stärkelse uppgick samma år till 129,720 kg., i värde uppskattade till 59,671 kr. (eller

46 öre pr kg.), för hvilken införselquantitet betalades 20,862 kr. i tull, eller 35 % af värdet. Största importen egde rum från England med 64,000 kg., dernäst från Tyskland med 43,300 och vidare från Danmark med 13,200, samt från Norge med 7,100 kg. Export egde ej rum till större myckenhet än 1,683 kg., hvaraf större delen gick till Norge.

Af stärkelsesocker och dextrin, hvilka i den officiella statistiken öfver utrikeshandeln först blifvit redovisade efter den 1 juli 1892, infördes 1893 af förstnämnda vara 76,421 kg., värda 19,105 kr. (eller 25 öre pr kg.) och af dextrin 14,546 kg., värda 8,728 kr. (eller 60 öre pr kg.). Någon utförsel af dessa varor egde ej rum.

I hvilken grad den inhemska stärkelsefabrikationen utvecklats kan inhemtas af följande jemförelse mellan de årliga medeltalen för femårs-perioderna från 1861 till 1890.

	Värdet af	A n t a l	
	Tillverkningen.	Fabriker.	Arbetare.
1861—65.....	103,800 kr.	6	29
1866—70.....	87,500 »	6	21
1871—75.....	130,400 »	9	52
1876—80.....	251,000 »	7	72
1881—85.....	259,100 »	15	100
1886—90.....	421,200 »	18	125

In- och utförseln hafva i årligt medeltal uppgått till:

Införsel:			Utförsel:	
	Quantitet.	Värde.	Quantitet.	Värde.
1861—65.....	52,170 kg.	27,000 kr.	3,540 kg.	1,925 kr.
1866—70.....	169,900 »	87,930 »	1,780 »	920 »
1871—75.....	516,000 »	297,190 »	4,940 »	2,560 »
1876—80.....	628,100 »	371,740 »	1,700 »	985 »
1881—85.....	665,700 »	328,000 »	4,290 »	2,480 »
1886—90.....	459,500 »	180,570 »	56,890 »	28,450 »

Stärkelse var åren 1826—57 åsatt en tull af 17,5 öre per kg. År 1878 nedsattes tullen till 14 öre, vid hvilket belopp den bibehöll sig till 1882. Under tiden gjordes flera försök till nedsättning. 1865 års tull-komité, som angaf priset på stärkelse till 47 öre per kg., föreslog en tull-sats af 4,7 öre per kg. 1877 gjordes ett nytt försök att nedsätta tullen å stärkelse i samband med nya tullsatser å papper och papperstillverkningar.

Sistnämnda år föreslog Kongl. Maj:t en tull af 7 öre pr kg., och bevillningsutskottet tullfrihet, men Riksdagen beslöt att bibehålla tullsatsen vid dess förutvarande belopp. Till fromma för pressjästberedningen föreslog 1882 års tullkomité stärkelsetullens nedsättning till 10 öre pr kg., hvilken tullsats äfven blef af Riksdagen antagen samma år. Ett försök att höja tullen till 12 öre pr kg. gjordes vid 1885 års riksdag, men ledde ej till något resultat. Vid 1888 års riksdag väcktes flera motioner om höjning i tullen å stärkelse till 14, 20 och ända till 25 öre pr kg. Bevillningsutskottet, som fann det betänkligt att höja tullen till 20 öre, föreslog 17 öre pr kg., och blef denna tullsats af Riksdagen antagen.

Beträffande det inflytande dessa olika tullsatser utöfvat på införseln storlek, finner man, att öfverskottet af införseln utöfver utförseln i årligt medeltal utgjort

1877—81.....	579,700 kg.,	tullsats 14 öre.
1883—87.....	680,000 »	» 10 »
1889—93.....	261,600 »	» 17 »

Härvid är dock att märka, att införseln 1885 var utomordentligt hög, 1,118,300 kg., eller dubbelt mer än vanligt. Utesluter man därför ur perioden 1883—87 nämnda år, så får man medeltalet af införselöfverskottet för periodens återstående 4 år till 571,600 kg., eller mindre än hvad det var åren 1877—81. Jemför man de tvenne åren före och efter tullnedsättningen 1882 med hvarandra, befinnes det årliga införselöfverskottet i medeltal vara för 1880, 1881 584,000 och för åren 1883, 1884 607,000 kg. Gör man samma jemförelse beträffande tullförhöjningen år 1888, så visar sig att införselöfverskottet, som i medeltal för de tvenne åren 1886, 1887 utgjorde 536,250 kg., nedgått till 364,900 åren 1889, 1890.

Tullen å stärkelse utgör pr kg. 8 öre i Danmark, 4 öre i Finland, 3 öre i Norge, 4 öre i Frankrike, 7 öre i Spanien, 11 öre i Tyskland och Österrike. I Belgien, England och Nederländerna är stärkelse tullfri, och likartadt är förhållandet med potatismjöl i Danmark.

Prisen å stärkelse äro för potatismjöl 30 öre pr kg., för risstärkelse 54 öre och för hvetestärkelse 80 öre. Den nuvarande tullsatsen 17 öre utgör sålunda respektive 57, 31 och 21 procent af varans värde. Utbytet af stärkelse på 100 kg. är af potatis 14—18 kg., af hvete 50—60 kg. och af ris 65—70 kg. Då potatis är tullfri, kan ej vid beredning af potatisstärkelse någon råämnestull komma i betraktande. Detta är fallet endast med afseende å stärkelse af ris och hvete, hvarå tullen är 3,70. Antager man vid tillverkning af dessa stärkelsesorter ett utbyte endast af ett par

och 50 %, så blir råämnestullen på denna grund 7 öre, och med nuvarande tullsats är stärksetillverkningen sålunda beredd ett industriskydd af 10 öre, som utgör mellan 15 och 23 % af hvete- och risstärkelsens värde här på platsen med tullskyddet fråndraget.

I betraktande af den stora användning, förutom som födoämne, stärkelse har inom flera näringsgrenar: såsom vid appretering af linne- och bomullsväfnader, vid papperstillverkning, i konditorier och bokbinderier m. fl. handverk, inom medicinen och i hushållen vid tvätt m. m., och då, på sätt visadt blifvit, det industriskydd, som genom nu gällande tullsats redan blifvit denna tillverkning beredd, torde få anses fullt tillräcklig, äfven om afseende göres på nu senast höjda tullar å spanmål och ris, så få reservanterna hemställa,

att Riksdagen behagade, med afslag å hvad bevillningsutskottet i punkt 14 af betänkandet föreslagit, bibehålla tullsatsen å stärkelse vid sitt nuvarande belopp, eller 17 öre pr kg.

Herr *Swartling* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i den slutliga behandlingen af detta ärende inom utskottet.
